

Lyngen kommune

post@lyngen.kommune.no

Tromsø, 11.07.2021

Dette brevet sendes på vegne av Harstad Turlag, Troms Turlag, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, Norsk Ornitologisk Forening avd. Troms, 4H Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Troms Orienteringskrets, Nordnorsk Botanisk Forening, Troms Fylkeskystlag, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskeforening, Midt-Troms Naturlag

Høringsuttalelse

Kommunedelplan for energi og klima i Nord-Troms

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i gamle Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Det er på denne bakgrunn vi gir følgende innspill til kommunedelplan for energi og klima i Nord-Troms.

Forum for natur og friluftsliv Troms mener det er positivt at Nord-Troms går sammen om en kommunedelplan for energi og klima da tiltak i forbindelse med klimaendringer og behov for bedre løsninger er høyst nødvendige. Vi håper energieffektivisering, energisparing, holdningsskapende arbeid og fokus på bevaring av naturlige karbonlagre og potensiale i oppgradering av bygg blir viktige verktøy.

Bygg, energisparing og energieffektivisering

FNF Troms mener alt tyder på at kommunene har stort potensiale for å kunne spare og energi effektivisere langt mer for å oppnå kutt i klimagassutslipp- dette er også den mest arealsparende¹ metoden for å kutte i utslipp. Vi ønsker å vise til det arbeidet riksantikvaren har bidratt med når det gjelder oppgradering og bevaring av bygg som klimatiltak: <https://www.riksantikvaren.no/klima-og-kulturminner/hvordan-reducere-klimagassutslipp/> - og vi mener dette er tiltak som med fordel kan fremkomme i planen. Erfaringsutveksling og en plan for dette er også tiltak vi mener kan være

¹ <https://www.nrk.no/klima/slik-forsvinner-norsk-natur--bit-for-bit-1.14985837>

fordelaktig i en slik plan- for eksempel har Miljødirektoratet en Facebook side som heter Lokalt klimaarbeid for erfaringsutveksling, samt en serie med webinarer med mer som er en god ressurs i det pågående arbeidet med klimatiltak.² Flere organisasjoner har også gode kilder på tiltak som kan gjøres i forbindelse med energieffektivisering og sparing.³

Naturlige karbonlagre og klimaomstilling

FNF Troms mener det er veldig positivt at planen omtaler betydningen av karbonlagre i skog, men det er også flere naturlige karbonlagre som kan bidra i klimakampen. Sitat og figur under er hentet fra kartleggingen til Norsk institutt for naturforskning sitt arbeid med rapport om naturlige karbonlagre.⁴ FNF Troms mener kommunedelplanen må ta sikte på å forbedre kunnskapen om kommunenes naturlige karbonlagre- dette er kunnskap som i dag er for dårlig. I tillegg er det liten tvil om i dag at natur- og klimakrisen må sees i sammenheng og at naturen spiller en grunnleggende rolle i dette arbeidet- noe også flere tunge fagpersoner understreker, for eksempel professor Vigdis Vandvik.

Forskningen viser altså at å ta vare på naturen er bra for klimaet, og det lønner seg for samfunnet. Og ikke nok med det, en nylig spørreundersøkelse viser at [tre av fire nordmenn vil ha en politikk for mer natur](#).⁵

I behandlingen av Regional planstrategi for Troms og Finnmark var et av innspillene fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark at kunnskapen om naturverdier, naturtyper med mer var for dårlig i fylket- og i Troms har vi blant annet ingen kommunedelplaner for naturmangfold.⁶ Dette er derfor et tiltak vi mener er viktig for å få en oversikt over det bidraget naturlig karbonlagring bidrar med i de ulike naturlige karbonlagrene jmf. NINA:

«Mest karbon er lagret i fjell, skog og myr⁷»

Forskerne har delt naturen i Norge inn i økosystemene skog, fjell, åpent lavland, våtmark og økosystemer i vann. Aller mest karbon er lagret i fjell og i skog, med våtmark på en tredjeplass. Skog er beregnet til å stå for en stor andel av karbonopptaket på land i Norge. Det er delvis fordi skog dekker et stort areal, men også fordi opptaket er høyt. Rapporten viser imidlertid at myr og naturtyper i fjellet og i åpent lavland kan være vel så viktige.

² Lokalt Klimaarbeid: <https://www.facebook.com/groups/889455147886760> og Miljødirketoratets webinar-serie med formidling av fagkunnskap. <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/arrangementer/>

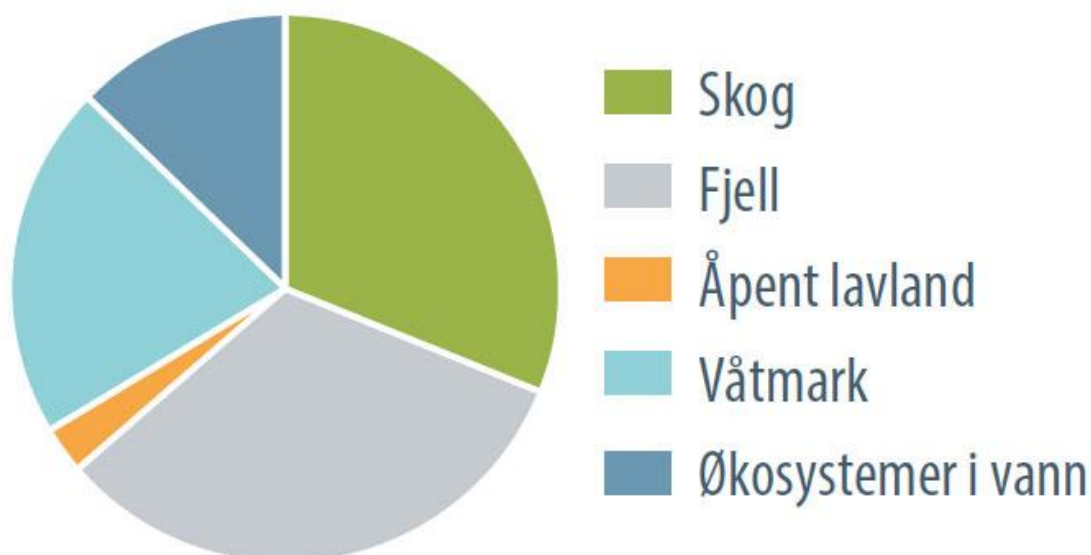
³ <https://naturvernforbundet.no/energi/energisparing/>

⁴ Rapporten «Karbonlagre i norske økosystemer» er tilgjengelig her: <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2655582>

⁵ <https://www.dn.no/innlegg/klima/natur/oljefondet/innlegg-med-god-grunn-blir-naturkrisen-na-mainstream-ogsaa-i-naringslivet/2-1-1054777>

⁶ Saksdokumenter og høringsuttalelser til Regional planstrategi for Troms og Finnmark finner du [her](#). At det også på nasjonalt nivå er for dårlig kartlegging av arealer kan man lese om her: [Vet ikke hvor mye natur vi mister: – Ofte er det de mest verdifulle arealene som går først – Dagsavisen](#)

⁷ <https://www.nina.no/english/News/News-article/ArticleId/4961>

Totalt karbon lagret i norske økosystemer. Samlet er mengden karbon lagret i norsk natur anslått til 7 milliarder tonn. Fordelingen på de ulike økosystemene er 32 % i skog (ca. 2,2 milliarder tonn), 33 % i fjell (ca. 2,3 milliarder tonn, tallet inkluderer 0,8 milliarder tonn i permafrost), 21 % i våtmark (ca. 1,5 milliarder tonn), 13 % i økosystemer i vann (ca. 0,9 milliarder tonn), 3 % i åpent lavland (ca. 0,2 milliarder tonn). Tallene er for hele økosystemer og inkluderer også jordsmonn.»

Verdien av å bevare for eksempel myrområder og bekkefar- og andre naturtyper er at de også kan bidra til naturbaserte løsninger for klimatilpasning. Dette er noe Rogaland-fylkeskommune har jobbet med i sin veileder for naturbasert klimatilpasning og man kan lese mer om det [her](#).

Holdningsskapende arbeid som klimatiltak

FNF Troms kan ikke se at det er beskrevet tiltak i planen som har med holdningsskapende arbeid å gjøre- hver og en av oss kan bidra til å kutte egne klimagassutslipp og vi mener dette er noe som kan i hvert fall bør vises til i planen. Blant annet har Miljødirektoratet vist til dette som tema i deres kommende webinar i høst:

Atferd er avgjørende i klimaomstillingen og for en vellykket implementering av tiltak og virkemidler. Miljødirektoratet ønsker derfor å styrke egen kompetanse og samtidig bidra til å utvikle kunnskapen på området.⁸

Adferd og holdningsskapende arbeid er noe våre tilsluttede organisasjoner jobber med og som eksempel kan vi vise til *Klimadugnad* som Framtiden i våre hender har jobbet mye med.⁹

⁸ <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/arrangementer/2021/september-2021/innspillsmote-om-betydningen-av-atferd-pa-klimaområdet/>

⁹ <https://klimadugnad.framtiden.no/>

Naturtap og energiproduksjon

I kommunedelplanen vises det til energiproduksjon og erfaringer fra Raggovidda. FNF Troms mener det er viktig å også vise til de store naturtapene blant annet vindkraft fører til spesielt i lys av at Nord-Troms allerede har avgitt svært mye natur i utbyggingen av vannkraft. Det er nå tydelig at klima og naturkrisen må løses i sammenheng- og Nord-Norge har svært sårbar natur, samtidig som vi i europeisk sammenheng bidrar nettopp med relativt intakte naturarealer- selv om naturtapene også i nord er betydelig.

Å ta vare på økosystemene er svært viktig for lagring og opptak av karbon, viser en ny kunnskapsoppsummering. For å nå klimamålene må vi derfor se klima og natur i sammenheng.¹⁰

The authors also warn that narrowly-focused actions to combat climate change can directly and indirectly harm nature and vice-versa, but many measures exist that can make significant positive contributions in both areas.¹¹

Vi ønsker kommunene lykke til med videre planprosess.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

¹⁰ <https://www.nina.no/english/News/News-article/ArticleId/4961>

¹¹ <https://ipbes.net/events/launch-ipbes-ipcc-co-sponsored-workshop-report-biodiversity-and-climate-change>